

★ המצור על דיר-אליקמר נפרץ — לא השבוע, אלא לפני 150 שנים

היריבות בת מאות בשנים בין מישפחות ג'ונבלאט, ג'מייל, פראנג'יה ושמעון

★ הרי-השוף, בירות, דאמור — כל אלה היו שדות-קרב עוד במאה שעברה

אזריקה ללא קדרא דאת

כניו של השייח' נעמן ג'ונבלאט ואחיו לחמו גם כמתחריהם בקרב העדה הדרוזית, אנשי האמיר ארסלאן. אחיו הצעיר של נעמן, השייח' סעיד ג'ונבלאט, המשיך במאבק להשבת מעמד בני חמולת ג'ונבלאט 'בהר' הלבנון.

ב-1844 היה השייח' סעיד ג'ונבלאט בשיאו של העימות עם המארונים. על עימות זה כותב באוילי בסיפרו: «פעולות איבה התחילו על נהר דאמור, בדרך המלך מביירות לצידון.

«היתה שם מריבה רגילה בין גמלים ררוזיים ומארונים.

«להר היריות התקוממו כל מחוזות הדרום. הפעם היו הנוצרים מוכנים לצאת להתקפה. תושבי ג'זין — מחוז עשיר וציוירי, שכולו מיושב מארונים — פרצו למחוז השוף השכן, שרפו כפרים רבים, היכו את הדרוזים ופיזרום, וכבר קרבו לארמון מוח'תארה. במקום שהתגורר השייח' סעיד ג'ונבלאט, שנואצ'נפשמ.

«במתן, מחוז הגבול שבין הדרוזים כמאה שעברה התחולל ב-1860, בטבח הגדול של הנוצרים בהרי השוף. אחר משיאי מילחמת-האזרחים העכשווית בלבנון התחולל עם נטישת הרי-השוף על-ידי צה"ל. יחידותיו של

כנסייה עצמאית. בראשית המאה ה-19, התרכזו המארונים באזורי צפון-לבנון. עם החרפת העימות בדרוזים הם התחילו לנוע דרומה, לאזור הדרומי המיושב בדרוזים. שיאו של עימות זה

ג'זין כיום המנצחים שחטו את המנוצחים

ג'ונבלאט • ומישפחת האמיר ארסלאן, העדה היריבה העיקרית, העדה המארונית, היא כת נוצרית, בעלת

קיימת גירסה האומרת ששם מישפחת גונבלאט הוא המשך שמו של סנבלאט החורני, אחד מאויבי נחמיה. שעה שחידש את חומת ירושלים, סנבלאט פעל ביחד עם גשם העמוני.

החודש עומד לראות אור תרגום עברי מלא של הספר זיכרונות ללבנון, 1839-1847 מאת המדינאי רוסי קונסטאנטין מ' באוילי (כהוצאת ד' צחק ב'רצבי ובתרגומו של ארי

בבנר). הספר חושף את שורשי מילחמת-האמולות הלבנונית, המתנהלת זה קרוב למאתיים שנה — מילחמה שגיבוריה באים מאותם בתי-האב, וצדדים, דרוזים ומוסלמים, בעלי אותם השמות, כמו כיום. גם אזורי-המרחשות זהים, וכן גם שפיכותי דמים.

סיפור מילחמת-האמולות הלבנוני נפתח במאה ה-18, בראשית ימי התפוררותה של האימפריה העות'מאנית, כאשר בהרי-הדרוזים ובהרי-הלבנון נתבסס מעמדה של שושלת בית שיהאב, שעברה על שאר המישפחות שפיאורליות.

בני-הלבנון לבית שיהאב עבר מהדת הדרוזית לנצרות. הוא הביא ירידת כוחם של שאר הנסיכים הדרוזיים, מעשה שהביא להתגברות גמיתחות בין הדרוזים ובין שכניהם הנוצרים-מארונים. במחצית הראשונה של המאה שעברה, ניסו המארונים לרכוש לעצמם את השליטון בהר-לבנון בתמיכת הצרפתים. לעומתם, שאפו הדרוזים להשיב לעצמם את עצמם הכביר, בתמיכת הבריטים. מחלוקת זו הביאה לשיפכותי דמים, ששיאה היו בשנים 1840-1860.

במקביל נערך מאבק על הנהגת העדה הדרוזית, בין שתי המישפחות הדרוזיות העיקריות — מישפחות

הג'ונבלאטים: האב והבן על כרזה בחצביא מילחמה בין הגמלים

למארונים, קמו הנוצרים כהמוניהם על הדרוזים השוכנים בקירובם, שרפו שדרו ורצחו בלי רחמים. בו ביום אפפו את כל מחוזות דרום הלבנון כל זוועותיה של מילחמת-אחים אימה ונוראה. ככל כפר נילחמו נוצרים בדרוזים, והמנצחים שרפו את בתי המנוצחים...

... ניצחון הנוצרים לא ארך אלא שבוע ימים כערך. ככל המתן, בג'זין ובחצי כפרי מחוז שוף לא נותר אפילו

למחוזות סמוכים; רכושם היה לשלל ובתיהם נשרפו. אבל אחרי-כך גברה ידם של הדרוזים. כבוא תורם, התחילו הם להרוג בנוצרים, לשדוד ולשרוף, וכמהלך שבועיים של הילולת דמים לא נשאר אפילו בית אחד על תילו שבועים ישובים ציוריים, פורחים ועשירים בלבנון...

בתום מילחמת-העולם השניה, פרש כמאל ג'ונבלאט והקים את מיפלגתו «המיפלגה הסוציאליסטית המתקדמת» (אליחזיב אלי-אשתארכי אל-תקדמת).

(*)באותו ארמון מיקם באחרונה וליד ג'ונבלאט את מיפקדתו בשוף.

מנהיג הדרוזים, ואליר ג'ונבלאט. יצאו למיתקפה שנועדה לטטר את הרי-השוף מהמובלעות המארוניות שבתוכו.

● ג'ונבלאט:

נער-שעשועים

יצא להנהיג שבט

מילחמת חמולת הג'ונבלאטים החלה לפני יותר מ-150 שנה. או ניצבה עדיין בראש הנהגת הדרוזים מישפחת שיהאב. השייח' בשיר ג'ונבלאט גיבש או סביבו את הגלעין הקשה והלוחם של העדה הדרוזית, שהתמקד ביריבותו בראש מישפחת שיהאב, דרוזי שעבר לדת הנוצרית, ושנשא בתואר 'נסיך הלבנון'.

המנהיג הבא לבית ג'ונבלאט היה שייח' צעיר בשם נעמן, ששאף להשיב בתוקף פירמאן " את נחלת אבותיו, שהוזרמה אחרי רצח אביו, השייח' בשיר ג'ונבלאט.

"כסילים מסתערים קדימה..."

לפני כמה ימים אמר יו"ר ועדת-החוקי-הביטחון של הכנסת, אליהו בן-אלישר, שמילחמת-האזרחים בלבנון פרצה בגלל 'אשף' והסורים'. קשה להעלות על הדעת דיבריה-בל וגילוי בורות חמורים מאלה.

למרבה הצער, הבורות בענייני הלבנון אינה נחלתו של איש אחד. זוהי תופעה כללית בצמרת הישראלית. הן בצד הליכוד והן בצד המערך.

יתכן שפלישת ישראל ללבנון היתה נמנעת. ו-560 צעירים ישראלים לא היו נהרגים שם, אילו קראו מנחם בגין, יצחק שמיר, אריאל שרון ורפאל איתן את הספר העומד להופיע החודש, ושתוכנו מתומצת בעמודים אלה. אך מאחר שאישים אלה אינם קוראים ספרים, ולא כל שכן ספרים על המרחב, הקדמת הופעתו לא היתה מועילה.

לקוראים הישראלים, העוקבים אחרי המתרחש בלבנון, תהיה הרגשה מוזרה למיקרא הדברים. לא זה בלבד שגיבורי הספר נושאים את השמות המוכרים של היום, ושהמקומות המתוארים בו עומדים כיום במרכז ההתרחשויות (למשל: המצור על דיר-אליקמר) אלא שהסיפור כולו נראה כהעתק מן הדברים שהתרחשו בשנים האחרונות. ליתר דיוק: ההתרחשויות האחרונות, ובכללן הפלישה הישראלית, נראות כמהדורה נוספת של אותו המחזה הטראגי עצמו.

הסיכום יכול היה להיות כפיתגס האנגלי: 'כסילים מסתערים קדימה במקום שבו המלאכים חוששים לדרוך'.

** צו הסולטאן התורכי.